

KAREL ZEMAN

A JEHO KOUZELNÝ SVĚT

LUDMILA ZEMANOVÁ, LINDA ZEMAN-SPALENY

Karel Zeman

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Ludmila Zemanová, Linda Zeman Spaleny
Karel Zeman – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Karel Zeman

Jsem šťastný, že dělám tento typ filmu. Není to normální práce, která by se dělala osm hodin, ale není to ani normální režie, při které se může člověk spolehnout, že něco zachrání okamžitým nápadem. Každá věc, každá rekvizita mi musí projít rukama. Režisér normálního filmu si napíše: kůň takový a takový a přivedou mu koně. Já ho musím vymyslet, nakreslit, a když je maketa hotová, tak ještě musím na něj nejméně třikrát sáhnout. Člověka to spojuje s rukodělnou prací, s dobrým řemeslem, vede to k poctivosti, protože nic se nedá ošvindlovat. Když se už rozhodnu pro látku, tak si již nedovedu představit, že bych dělal jiný film.

KAREL ZEMAN

A JEHO KOUZELNÝ SVĚT

LUDMILA ZEMANOVÁ, LINDA ZEMAN SPALENY

„Chtěly bychom poděkovat a věnovat tuto knihu všem spolupracovníkům Karla Zemana, ale také novinářům, kritikům, spisovatelům a hlavně divákům, kteří mají podíl na jeho práci a úspěchu.“

Ludmila & Linda

Autorovo vzpomínání

V mých očích táta byl a vždy bude něčím nenahraditelným, jeho dílo je mi stále velkou inspirací a jako člověk mi velmi chybí. Měl v sobě neuvěřitelnou energii a hlavně velkou duchovní sílu rozdávat štěstí a lásku nejen mé rodině, ale i divákům na celém světě.

Ludmila

Filmy a umění mého otce Karla Zemana jsou nedílnou součástí světové historie filmu. Jeho život a jeho filmy jsou známy na celém světě a představují půl století jeho umělecké práce v České republice. Považuji proto za velký úspěch, že se podařilo v Praze vybudovat nejen Muzeum Karla Zemana, ale také pomocí současné digitální technologie uchovat jeho nejúspěšnější dílo z roku 1958: film *Vynález zkázy*. Muzeum je umístěno v centru Prahy a uvnitř je vizuální přehlídka z otcova života, z jeho filmů, scénářů, kreseb, návrhů, loutek. Výstava je současně spojena s promítáním jeho filmů. Pro dnešní děti, které již vyrůstají s novou technologií – s počítači, tablety, mobily –, je takové unikátní muzeum nevyčerpatelným zdrojem inspirace. Já sama jsem měla to štěstí, že jsem s tátou pracovala několik let, a to, co jsem se od něho naučila, mi pomáhalo a inspirovalo mě po celý můj život.

Po otevření muzea přišlo nakladatelství CPress s myšlenkou napsat o životě Karla Zemana knihu a vytvořit další muzeum – tentokrát v knize. Byla jsem tím nadšena a začala jsem přemýšlet, jak knihu, která by co nejlépe vystihla tatínkův život, myšlení a jeho bohatou tvůrčí filmovou práci, vytvořit. Karel Zeman byl v první řadě výtvarník a od svého raného dětství pracoval s obrazem. Rozhodly jsme se proto s dcerou Lindou, že nejužitečnější cestou bude vyprávění jeho života obrazem, pomocí jeho kreseb, fotografií, filmových scénářů. Podařilo se nám z rodinného archivu vybrat nejen tento obrazový materiál, ale také dopisy, dokumenty, a osobní poznámky z jeho života jak pracovního, tak soukromého. Snažily jsme se o to, aby tato kniha byla co nejvěrnějším obrazem jeho života a byla přitom zajímavá nejen pro dospělé, ale také estetickou inspirací pro všechny děti, které se seznamují s dnešní technologií.

Ludmila Zemanová s tatínkem v Karlových Varech na XI. MFF v roce 1958. Tehdy nový film Karla Zemana Vynález zkázy právě získal Velkou cenu na světovém filmovém festivalu který byl součástí EXPO 58 v Bruselu.

Na protější straně: Ludmila Zemanová s vnukem Johnem při otevření Muzea Karla Zemana na podzim 2012.

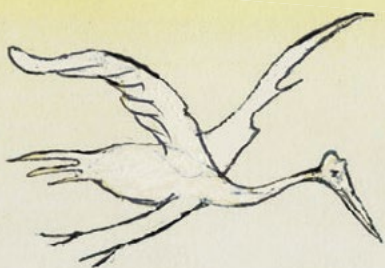
Narodila jsem se ve Zlíně, když film byl již nedílnou součástí našeho rodinného života. Filmové studio i náš dům stály na kopci u lesního hřbitova na Kudlově. Součástí studia byla malá kolonie baťovských domků, které byly vybudovány pro zaměstnance studia. Hned po válce se moji rodiče spolu s mým bratrem Karlem do jednoho z nich přestěhovali. Náš domek byl umístěn nejbližší filmového studia a hned naproti nám bydlel tatínkův kamarád hudební skladatel Zdeněk Liška, který komponoval hudbu k většině tátových filmů. Filmové studio, kde tatínek trávil nejvíce času, se pro nás, děti, stalo rychle druhým domovem.

V té době jsem otce určitě nevnímala jako filmaře, ale jako tatínka, který mi rozuměl a byl mi nejlepším kamarádem. Jako dítě jsem bývala hodně často nemocná. Tatínek, aby mi nudnou dobu v posteli zpříjemnil, obvykle k mé postýlce přistavil malý stoleček se scénářem. Kreslil nejprve malé obrázky pro technický scénář, a to velmi rychle, tak abych jeho ruku a děj příběhu mohla sledovat. Byly to vtipné kresby, které mě bavily a rozesmávaly, jako kdybych se dívala na kreslený film. Chyběl mi, když nebyl doma, ale současně jsem si uvědomovala, že není jen tak obyčejný tatínek, který má jen tak obyčejnou práci.

Měli jsme doma 16milimetrovou promítačku a každý jeho film jsem několikrát viděla mnohem dříve než ostatní děti v kinech. Měla jsem možnost vidět, jak pracovníci v jeho dílně šijí loutky, jak připravují malované dekorace, dívala jsem se často, jak stavějí prostorovou scénu a jak animátoři oživují loutky. Někdy jsem měla od tatínka svolení sledovat s animátory denní práce. Obvykle jsem zůstala v projekci déle a někde v koutku seděla, dokud všichni neodešli. Byla jsem s „promítačkou“ paní Chudovou domluvena, že mi promítne ještě navíc nějakou animovanou pohádku (Disneyho *Sněhurku* nebo *Pepka námořníka*). Studio pro mě proto bylo pohádkovým světem. Cítila jsem se tam mezi tatínkovými spolupracovníky dobře, byla to parta zapálených a pracovitých lidí, které těšila a spojovala hezká práce. Prožívala jsem v ateliérech šťastné dětství. Chyběli mi jen babička a dědeček, kteří dávno předtím, než jsem se narodila, zemřeli. O tatínkově dětství vím proto většinou jen z jeho poznámek a vyprávění. Nerad na své nijak radostné dětství vzpomínal.

Cesta životem k filmovému umění

*Malý Karlík, již tehdy
milovník koní.*

*Rodiče Bobumila Holátová
a František Zeman.*

*Malý Karlík s babičkou
a sestrou Věrou v Mělicích
u Přelouče.*

Tatínek se narodil 3. listopadu 1910 v Ostroměři v tehdejší okrese Nová Paka. V Ostroměři měli jeho rodiče po krátkou dobu výrobu na perletové knoflíky a šperky. Čechy byly v té době ještě součástí Rakousko-Uherska. Jeho otec František Zeman byl výtvarně velmi nadaný a vyučil se v Hamburku rytcem. Když se vrátil do Čech, oženil se s Bohumilou Holátovou a stal se v ostroměřském kraji úspěšným rytcem a výrobcem z perletě.

Tatínek v Ostroměři dlouho nezůstal. Měsíc po jeho narození si ho babička odvezla na vychování domů, do malé vesničky Mělice u Přelouče, kde se narodil i jeho otec František. Tam Karel prožil rané dětství, ještě se svou o dva roky mladší sestrou Věrou. Babička bydlela přímo u řeky Labe, kam tatínek často chodil chytat ryby. „Když poté babička moje rybičky upekla v peci, tak to byla největší pochoutka na světě, jakou jsem kdy jedl,“ říkával, ale k tomu také pokaždé dodal: „Asi proto, že jsem jako kluk byl stále hladový.“ Na babičku a Mělice jediné rád vzpomínal.

Rodiče se zakrátko přestěhovali i s výrobou perletě do většího města Kolín, kde si na Zálabí koupili dům. Když tátovi byly skoro čtyři roky, vypukla v Evropě první světová válka. Jeho otec, ještě velmi mladý, v roce 1917 onemocněl na zápal plic a krátce nato zemřel. Maminka se nadále snažila udržet výrobu perletových knoflíků přes to, že jí z dílny odešlo několik dělníků. Zůstala na všechno sama a udržet celý běh výroby nebylo v té době pro ženu se dvěma dětmi nijak lehké. Tatínkovi bylo tehdy jen sedm let a sestra byla také ještě moc malá.

Tatínkovo málo radostné dětství se ještě zhoršilo, když se maminka o dva roky později nešťastně provdala za člověka, jenž se o ně nestaral a všechnen majetek, který tatínkovi rodiče měli, během krátké doby prohrál v kartách. Maminka musela prodat dílnu i domek v době, kdy se jí narodil chlapeček, Zdeněk. Přestěhovali se do malého půdního bytu, ve kterém po nocích maminka pracovala jako švadlena, aby celou rodinu uživila.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy **Karel Zeman**.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.